

CONFISCAREA ÎN CAUZELE DE TRAFIC DE PERSOANE ȘI PROXENETISM

CONFISCATION IN THE CASES OF HUMAN TRAFFICKING AND PIMPING

Gheorghe RENIȚĂ, lector universitar,
Universitatea de Stat din Moldova

Abstract. Confiscation in the criminal case could concern movable and/or immovable goods. At the same time, the confiscation of property must be considered an interference with property rights. However, property rights are not absolute, but relative. It may be subject to limitations, which must be provided by law, to pursue a legitimate purpose and to be proportionate to the purpose pursued. Therefore, by balancing, on the one hand, the property right, and, on the other hand, the imperative of preventing and combating crimes of human trafficking and pimping, as a rule, the former must give in to the latter.

Keywords: *confiscation, property rights, human trafficking, pimping, proportionate.*

1. Introducere

Pentru facilitarea comiterii unor infracțiuni sau a unor contravenții făptuitorul ar putea folosi anumite bunuri. Corelativ, persoana ar putea obține bunuri, ca urmare a comiterii unor fapte prevăzute de legea penală sau de legea contravențională. Aceste bunuri creează o stare de pericol. Pe de o parte, ele ar putea servi la întărirea „logistică” a făptuitorului și să-l incite să comită în continuare asemenea fapte. Pe de altă parte, aceste bunuri ar putea „învenina” circuitul civil.

Conștientizând acest lucru, legislatorul a prevăzut la art. 46 alin. (4) din Constituție că „bunurile destinate, folosite sau rezultate din infracțiuni ori contravenții pot fi confiscate numai în condițiile legii”.

Această dispoziție constituțională își găsește detalierea în art. 106 (confiscarea specială) și 106¹ (confiscarea extinsă) din Codul penal, precum și în art. 439⁷ (confiscarea specială) din Codul contravențional.

În cele ce urmează ne propunem să analizăm particularitățile dispunerii confiscării în cauzele de trafic de persoane (avem în vedere infracțiunile prevăzute la art. 165 „Traficul de ființe umane” (*Nota 1*) și la art. 206 „Traficul de copii” (*Nota 2*) din Codul penal) și de proxenetism (art. 220 din Codul penal) *Nota 3*. Cu titlu preliminar, reținem că din Anexa I la Convenția Consiliului Europei privind spălarea, descoperirea, sechestrarea și confiscarea produselor infracțiunii și finanțarea terorismului din 16 mai 2005 (Convenția de la Varșovia) a deducem că infracțiunile de trafic de ființe umane și de proxenetism sunt considerate, prin

natura lor juridică, generatoare de venituri ilicite. În așa fel, este ineluctabil de a stabili limitele confiscării în astfel de cazuri.

2. Confiscarea bunurilor *versus* respectarea dreptului de proprietate

De principiu, confiscarea bunurilor trebuie considerată o ingerință în dreptul de proprietate, garantat, între altele, de art. 46 din Constituție și de art. 1 din Protocolul nr. 1 la Convenția Europeană a Drepturilor Omului (în continuare – CEDO), pentru că lipsește persoana vizată de o parte din bunurile sale.

În acest sens, Curtea Constituțională a stabilit că „[î]n cazul în care există o ingerință în dreptul de proprietate, aceasta urmează să fie justificată de către stat. Pentru a putea fi justificată, orice ingerință în exercitarea dreptului de proprietate trebuie să servească unui scop legitim de utilitate publică sau unui interes general. În același timp, aceasta trebuie să fie proporțională scopului legitim urmărit, adică să se asigure un just echilibru între protecția dreptului de proprietate și interesul public” [1].

Pe aceeași axă concepțională, indiferent de faptul dacă confiscarea a fost calificată ca fiind o „pedeapsă” (în sensul autonom al termenului) sau nu, Curtea Europeană a Drepturilor Omului (în continuare – CtEDO) a afirmat în mod constant că aceasta intră sub incidența celui de-al doilea paragraf al art. 1 din Protocolul nr. 1 la CEDO [2], prevedere care recunoaște statelor competența de a reglementa folosința bunurilor conform interesului general. O ingerință în sensul celui de-al doilea paragraf al art. 1 din Protocolul nr. 1 la CEDO trebuie, în primul rând, să fie prevăzută de lege. Totodată, legea trebuie să fie accesibilă și previzibilă. De asemenea, ingerința trebuie să urmărească unul sau mai multe scopuri legitime (*Nota 4*). În fine, CtEDO a adăugat că trebuie să existe un raport rezonabil de proporționalitate între mijloacele folosite și scopul sau scopurile urmărite [3].

Așadar, dreptul de proprietate nu este unul absolut, ci unul relativ. El poate constitui obiectul unor limitări, care trebuie să fie prevăzute de lege, să urmărească un scop legitim și să fie proporționale în raport cu scopul urmărit. Aceste condiții rezultă din art. 54 alin. (2)-(4) din Constituție. Dacă aceste condiții sunt respectate în contextul dispunerii confiscării bunurilor, atunci nu putem vorbi despre o încălcare a dreptului de proprietate.

În cele din urmă, instanțelor de judecată le revine sarcina de a verifica, în fiecare caz particular, dacă confiscarea bunurilor este proporțională cu situația care a determinat-o și dacă măsura în discuție nu atinge esența (nucleul) dreptului de proprietate. Soluția depinde de o examinare detaliată a faptelor, nu de o aplicare mecanică a silogismului, în dependență de primul pasaj citit din vreun text de lege.

3. Bunurile care pot fi confiscate

În conformitate cu art. 106 alin. (2) din Codul penal, „[s]unt supuse confiscării speciale bunurile (inclusiv valorile valutare): a) utilizate sau destinate pentru săvârșirea unei infracțiuni; b) rezultate din infracțiuni, precum și orice venituri din valorificarea acestor bunuri; c) date pentru a determina săvârșirea unei infracțiuni sau pentru a-l răsplăti pe infractor; e) deținute contrar dispozițiilor legale; f) convertite sau transformate, parțial sau integral, din bunurile rezultate din infracțiuni și din veniturile de la aceste bunuri; g) care constituie obiectul infracțiunilor de spălare a banilor sau de finanțare a terorismului”.

Cu privire la semnificația noțiunii de „bunuri”, art. 455 din Codul civil stabilește că sunt bunuri toate lucrurile susceptibile aproprierii individuale sau colective și drepturile patrimoniale. Categoria de lucruri include obiectele corporale în raport cu care pot exista drepturi și obligații civile. Categoria de drepturi patrimoniale include orice altă valoare patrimonială nematerială (incorporală) și include titlurile de valoare, obiectele de proprietate intelectuală, bunurile digitale, creanțele, cotele părți în capitalul social al persoanelor juridice etc. Din art. 459 alin. (5) din Codul civil rezultă că banii și titlurile de valoare fac parte din categoria bunurilor mobile. Astfel, banii și titlurile de valoare reprezintă cazuri particulare de bunuri.

Plecând de la aceste premise, constatăm că textul „(inclusiv valorile valutare)” din art. 106 alin. (2) din Codul penal este inutil și trebuie de exclus.

După această paranteză, reținem că în baza art. 106¹ alin. (1) din Codul penal, „[s]unt supuse confiscării și alte bunuri decât cele menționate la art. 106 în cazul în care persoana este condamnată pentru comiterea infracțiunilor prevăzute la articolele 158, 165, 206, 208¹, 208², 217-217⁴, 218-220, 236-240, 243, 248-253, 256, 260³, 260⁴, 279, 280, 283, 284, 290, 292, 302, 324-329, 3302, 332-335¹ și dacă fapta a fost comisă din interes material”.

De asemenea, în conformitate cu alin. (6) al aceluiași articol se confiscă bunurile și banii obținuți din exploatarea sau folosirea bunurilor supuse confiscării, inclusiv bunurile în care au fost transformate sau convertite bunurile provenite din activitățile infracționale, precum și veniturile sau foloasele obținute din aceste bunuri.

Pentru a dispune confiscarea extinsă trebuie întrunite (cumulativ) condițiile prevăzute la art. 106¹ alin. (2) din Codul penal, *i.e.*: a) valoarea bunurilor dobândite de persoana condamnată timp de 5 ani înainte și după săvârșirea infracțiunii, până la data adoptării sentinței, depășește substanțial veniturile dobândite licit de aceasta; b) instanța de judecată constată, în baza probelor prezentate în dosar, că bunurile respective provin din activități infracționale de natura celor prevăzute la art. 106¹ alin. (1) din Codul penal.

În cauzele de trafic de persoane și proxenetism poate opera confiscarea specială și/sau confiscarea extinsă.

Dar oare ce fel de bunuri pot fi confiscate: mobile și/sau imobile? Atât în contextul art. 106 din Codul penal, cât și a art. 106¹ din același cod legislatorul a utilizat noțiunea generică de „bun”. Acolo unde legea nu distinge, nici interpretul nu trebuie să distingă (*ubi lex non distinguit, nec nos distinguere debemus*). Astfel, și în materie penală, formulării generale a textului îi corespunde o aplicare în aceeași măsură generală, neputând fi introduse distincții dacă legea nu le încorporează. Prin urmare, confiscarea ar puteam viza bunuri mobile și/sau bunuri imobile.

4. Confiscarea bunurilor mobile

Studiul practicii judiciare denotă în cauzele de trafic de ființe umane și proxenetism sunt confiscate, de regulă, bunuri mobile. De cele mai dese ori, instanțele au dispus confiscarea banilor proveniți din comiterea faptelor de trafic de ființe umane și proxenetism.

Totuși, există și situații când obiectul confiscării constituia alte bunuri și în privința cărora instanțele au oscilat, pronunțând hotărâri divergente.

Spre exemplu, în mai multe cauze penale s-a pus problema confiscării telefoanelor mobile, a calculatoarelor, adică a dispozitivelor prin intermediul cărora făptuitorii luau legătura cu persoanele pe care le îndemnau sau determinau să practice prostituția sau pe care le convingeau (prin manopere frauduloase, în special, prin înșelăciune) să le exploateze în contextul infracțiunii de trafic de persoane. Unele instanțe au decis că astfel de bunuri au fost folosite la comiterea infracțiunii și că trebuie confiscate, e.g. cazul *Iachim* [4], cazul *Nunez* [5] etc.

În particular, în cazul *Iachim* s-a stabilit că pe parcursul lunii mai 2016, data și ora exactă nefiind stabilită de organul de urmărire penală, I.C., urmărind scopul îndemnării, determinării și înlesnirii practicării prostituției în România, a plasat anunțuri pe site-ul www.999.md, iar ulterior prin intermediul rețelelor telefonice, a îndemnat-o și a determinat-o pe C.G. să practice prostituția, manifestată prin prestarea masajului erotic în diferite localuri din România. Pe 12 mai 2016, I.C. a organizat o întâlnire cu C.G. în cafeneaua „Mojito” [...], unde a purtat discuții, în vederea îndemnării și determinării la practicarea prostituției, promițându-i câștiguri bănești în România și că îi va asigura transportul până la locul destinației și la locul de muncă [6, 7].

Din perspectiva încadrării juridice a faptei, în doctrină s-a demonstrat că „[...] prestarea serviciilor de masaj erotic constituie o manifestare de viață sexuală care nu are o relevanță penală sau contravențională. Dacă însă masajul erotic este realizat cu o persoană despre care se știe cu certitudine că nu a atins vârsta de 16 ani, există suficiente temeiuri de a aplica art. 175 din Codul penal [acest

articol stabilește răspunderea pentru acțiuni perverse comise față de o persoană despre care se știa cu certitudine că nu a împlinit vârsta de 16 ani, constând în exhibare, atingeri indecente, discuții cu caracter obscen sau cinic purtate cu victima referitor la raporturile sexuale, determinarea victimei să participe ori să asiste la spectacole pornografice, punerea la dispoziția victimei a materialelor cu caracter pornografic, precum și în alte acțiuni cu caracter sexual]. Aceasta, dacă masajul erotic reprezintă scopul în sine al făptuitorului. Dacă însă această manifestare a vieții sexuale constituie doar o premisă pentru realizarea unor acte sexuale, vom fi în prezența tentativei la una dintre infracțiunile prevăzute la art. 171-174 din Codul penal. Desigur, dacă sunt prezente și alte condiții necesare aplicării acestor norme penale. Așadar, prostituția nu poate presupune prestarea serviciilor de masaj erotic” [8, p. 7]. Susținem această opinie și, prin urmare, în cazul de față nu poate fi aplicată răspunderea penală.

Revenind la problema confiscării bunurilor, reținem că în cazul *Iachim*, instanța de judecată a dispus confiscarea telefonului mobil, pentru că acesta a fost folosit la comiterea faptei imputate și, totodată, a dispus nimicirea acestuia după ce sentința va deveni definitivă [9]. Nu este clar: de ce în acest caz instanța a hotărât că bunul în discuție trebuie nimicit? Oare acesta nu avea o valoare economică?

Dimpotrivă, alte instanțe au respins solicitarea acuzatorului de stat privind confiscarea bunurilor în discuție și au argumentat că dacă ar decide, așa cum a cerut procurorul, s-ar încălca dreptul de proprietate, pentru că aceste bunuri nu ar fi avut o proveniență infracțională, ci una legală, e.g. cazul *Usturoi* [10], cazul *Anastasov* [11] etc. În această orientare a practicii judiciare nu s-a luat în considerare art. 106 alin. (2) din Codul penal, care prevede că sunt supuse confiscării speciale bunurile utilizate sau destinate pentru săvârșirea unei infracțiuni. În acest context, nu are relevanță dacă bunul are o proveniență licită sau nu. Contează dacă acel bun a fost utilizat sau destinat pentru comiterea unei infracțiuni.

Aceeași polemică persistă și în contextul dispunerii confiscării automobilului cu care au fost transportate victimele traficului de persoane sau a proxenetismului. În cazul *Arkun* [12], Judecătoria Chișinău a constatat că făptuitorul, aflându-se pe teritoriul Republicii Moldova, obținând consimțământul lui L.F. de a practica prostituția, acționând în continuare în comun acord cu R.A., în scopul realizării intenției sale criminale, au înlesnit practicarea prostituției de către L.F., organizându-i transportarea lui L.F. în țara de destinație (Cehia) cu automobilul său de model „Volkswagen Golf”. În aceste condiții, instanța a notat că automobilul a fost utilizat la comiterea infracțiunii de proxenetism și, în consecință, l-a confiscat în folosul statului (*Nota 5*). Sentința instanței de fond a fost menționată atât de instanța de apel, cât și cea de recurs.

O hotărâre diametral opusă a fost luată în cazul *Usturoi* [13, 14]. De data aceasta persoana a fost transportată de către făptuitor în România să practice

prostituția. În acest caz, aceleași instanțe au decis că nu trebuie de confiscat automobilul, deoarece bunul în discuție nu ar fi fost dobândit pe cale infracțională și în privința acestuia nu au fost îndreptate acțiunile prejudiciabile. Mai mult, s-a susținut că prin confiscarea acestui bun s-ar aduce atingere dreptului de proprietate.

Într-adevăr, confiscarea unui bun aduce atingere dreptului de proprietate, adică constituie o ingerință în acest drept. Dar aceasta nu înseamnă în mod automat că dreptul de proprietate este încălcat. Așa cum am arătat *supra*, dreptul de proprietate nu este absolut. Instanțele trebuiau să verifice dacă confiscarea cădea sub incidența unei prevederi legale, dacă urmărea un scop legitim și dacă era proporțională.

O astfel de analiză a fost făcută, spre exemplu, în cazul *Yildirim v. Italia* [15], în care CtEDO a reținut că reclamantul a fost proprietar al unui autobuz pe care l-a închiriat unei societăți comerciale. Contractul de locațiune prevedea că vehiculul va fi utilizat pentru efectuarea de transporturi de persoane în țările europene și asiatice. Pentru că s-au realizat mai multe transporturi ilegale, autobuzul a fost confiscat, odată cu condamnarea șoferului. Reclamantul a cerut în instanță anularea confiscării, invocând buna sa credință. Instanțele i-au respins cererea pe motiv că nu a reușit să facă proba bunei credințe, plecând de la faptul că reclamantul știa că se află într-o zonă cu o puternică imigrație clandestină. CtEDO a constatat că, confiscarea a vizat un bun utilizat în scopuri ilicite și a avut ca scop împiedicarea utilizării sale din nou în scopuri ilicite, fiind o măsură relativă la folosința lucrurilor. Prevăzută de lege, confiscarea viza un scop legitim, *i.e.*: prevenirea migrației ilegale. CtEDO a amintit faptul că utilizarea unor prezumții de fapt este permisă de către CEDO, cu condiția ca acestea să fie rezonabile. S-a constatat că reclamantul a putut să conteste legalitatea confiscării, în cadrul unei proceduri contradictorii, astfel că pierderea suferită nu poate fi considerată arbitrară.

Cu toate că acest caz se referă la infracțiunea de organizare a migrației ilegale, raționamentele sunt valabile *mutatis mutandis* și în contextul traficului de persoane și proxenetismului.

Așadar, instanțele de judecată ar putea dispune confiscarea automobilului cu care au fost transportate victimele traficului de persoane sau a proxenetismului.

5. Confiscarea bunurilor imobile

Există și cazuri în care au fost confiscate bunuri imobile. Astfel, în cazul *Cernat și alții*, procurorul a solicitat confiscarea unei case cu trei etaje, pentru că acest imobil ar fi servit la comiterea infracțiunilor de proxenetism și de trafic de copii. Făptuitorii au pus acest imobil la dispoziția unor persoane care practicau

prostituția, iar banii proveniți din activitatea în discuție erau împărțiți. Pentru că una dintre aceste persoane era minoră (avea 17 ani), acuzatorul de stat a reținut la încadrarea juridică a faptei și art. 206 din Codul penal, care stabilește răspunderea pentru traficul de copii. În această situație particulară, se pare că pentru îndemnarea, determinarea sau înlesnirea practicării prostituției de către o persoană minoră, răspunderea ar trebui să fie aplicată conform art. 208 din Codul penal. Acest articol stabilește răspunderea penală pentru atragerea minorilor la activitatea criminală sau instigarea lor la comiterea infracțiunilor, precum și determinarea minorilor la săvârșirea unor fapte imorale (cerșetorie, jocuri de noroc, desfrâu), comise de o persoană care a atins vârsta de 18 ani. În acest sens, în optica legislatorului moldav practicarea prostituției ar putea fi văzută ca o faptă imorală, ca un desfrâu. Făcând abstracție de acest aspect, reținem că în cazul analizat prima instanță [16] a decis că acest bun nu trebuie confiscat, deoarece el nu a fost recunoscut în calitate de corp delict și, prin urmare, nu a fost utilizat sau destinat la comiterea infracțiunilor imputate făptuitorilor (art. 206 și 206 din Codul penal). Totodată, instanța a dispus scoaterea acestui bun de sub sechestru, subliniind că a decăzut necesitatea menținerii acestui bun sub sechestru. Raționamentul primei instanțe este criticabil. Nu este obligatoriu ca orice bun susceptibil de a fi confiscat să fie recunoscut în calitate de corp delict.

La rândul ei, instanța de apel a conchis că acel bun imobil trebuie confiscat, pentru că făptuitorii s-au folosit de acesta la comiterea infracțiunilor [17]. Imobilul era utilizat pentru practicarea prostituției. Instanța de recurs a andosat această concluzie [18], fără a oferi detalii adiționale.

Spre deosebire de acest caz, în speța *Nunez*, prima instanță a dispus, între altele, confiscarea specială a tehnicii de care s-au folosit 20 de fete îndemnate de către făptuitor să presteze servicii sexuale on-line, *i.e.*: spectacole pornografice manifestate prin dezgolirea și excitarea propriilor organe genitale în fața unei camere web contra plată unor utilizatori de site-uri străine (calculatoare, telefoane mobile, aparat de fotografiat). De asemenea, s-a dispus confiscarea extinsă (în folosul statului) a ½ din trei bunuri imobile: două apartamente (unul dintre care era folosit pentru desfășurarea spectacolelor pornografice live) și un teren, precum și a ½ din două automobile, bunuri cumpărate din mijloacele financiare obținute din comiterea faptelor imputate lui Nunez. S-a dispus confiscarea doar a ½ din aceste bunuri, din motiv că cealaltă cotă parte din bunurile în discuție aparține soției făptuitorului și că ea nu a avut calitate de complice la comiterea faptelor din acest caz [19].

Acuzatorul de stat nu a fost de acord cu această sentință, a contestat-o cu apel și a solicitat confiscarea în întregime a acestor bunuri. Curtea de Apel Chișinău a acceptat această solicitare, cu precizarea că apartamentul care era folosit pentru desfășurarea spectacolelor pornografice live a fost supus confiscării speciale.

Instanța de apel a constatat că făptuitorul și soția sa nu sunt încadrați în câmpul muncii și nu au venituri legale. Bunurile pe care le-ar deține aceștia au fost procurate din banii obținuți din fapte ilicite [20].

În fine, Curtea Supremă de Justiție a casat decizia instanței de apel și a trimis cazul la rejudicare, precizând că instanța de apel nu s-a pronunțat dacă faptele din speță întrunesc elementele constitutive ale infracțiunii prevăzute la art. 220 (proxenetismul) din Codul penal (așa cum susține procurorul) sau ale contravenției prevăzute la art. 90 din Codul contravențional (așa cum susține apărătorul inculpatului) – producerea, comercializarea, difuzarea sau păstrarea produselor pornografice pentru a fi comercializate ori difuzate. Totodată, instanța de recurs a semnalat că instituția confiscării extinse (art. 106¹) a fost introdusă în Codul penal prin Legea nr. 326 din 23 decembrie 2013, în vigoare din 25 februarie 2014, însă faptele din prezentul caz cuprind perioada 2009 – 2016. În așa fel, Curtea Supremă de Justiție a sugerat instanței de apel că în cazul de față nu ar fi aplicabile dispozițiile art. 106¹ din Codul penal [21]. Cazul este pe rol la Curtea de Apel Chișinău. Deocamdată, instanța de apel nu a pronunțat o decizie, ca urmare a rejudicării cazului.

Prestarea serviciilor sexuale on-line, manifestate prin etalarea și/sau excitarea propriilor organe genitale în fața camerei-web, contra cost (adică desfășurarea activității de videochat erotic) reprezintă pornografie, nu prostituție [22]. Aceasta pentru că prestarea de servicii sexuale on-line nu implică practicarea de acte sexuale cu persoanele care beneficiază de serviciile prostituatei. Prestarea unor asemenea servicii nu implică contactul direct al corpului persoanei cu corpul celui care beneficiază de serviciile acesteia [23]. Așadar, în cazul *Nunez*, răspunderea trebuia aplicată în baza art. 90 din Codul contravențional.

Cu privire la confiscare, *de lege lata*, nu se cere ca bunurile utilizate sau destinate pentru comiterea unei infracțiuni/contravenții să aparțină făptuitorului. Probabil, legislatorul a conștientizat că făptuitorii ar putea folosi bunurile care aparțin *de jure* altor persoane sau le-a putea transfera unor terți, pentru a evita o posibilă confiscare a acestora. Același regulă este valabilă și pentru bunurile rezultate din infracțiuni, precum și orice venituri din valorificarea acestor bunuri. În acest sens, art. 106 alin. (3) din Codul penal prevede că dacă bunurile în discuție aparțin sau au fost transferate oneros unei persoane care nu știa și nici nu trebuia să știe despre scopul utilizării sau originea bunurilor, se confiscă contravaloarea acestora. Dacă bunurile respective au fost transferate cu titlu gratuit unei persoane care nu știa și nici nu trebuia să știe despre scopul utilizării sau originea acestora, bunurile se confiscă.

În cazul analizat, s-a stabilit că bunurile deținute erau achiziționate din bani proveniți din comiterea unor fapte ilicite (în speță, a unei contravenții). Prin urmare, aceste bunuri trebuiau supuse confiscării speciale, nu confiscării extinse.

Aici este aplicabil art. 439⁷ alin. (2) lit. e) din Codul contravențional, echivalentul art. 106 alin. (2) lit. f) din Codul penal (bunuri convertite sau transformate, parțial sau integral, din bunurile rezultate din infracțiuni/contravenții sau din veniturile generate de aceste bunuri).

Bunurile rezultate din comiterea unei infracțiuni/contravenții trebuie confiscate indiferent de valoarea acestora. În astfel de situații nu se pune problema proporționalității ingerinței. Garanțiile dreptului de proprietate nu-și extinde anelele asupra unor bunuri prevenite din comiterea de infracțiuni. A raționa *per a contrario*, ar însemna promovarea nihilismului juridic.

Această concluzie este confirmată și în jurisprudența CtEDO. Astfel, în cazul *Radu v. România*, CtEDO a reținut că instanțele din România au dispus confiscarea specială a bunurile (bani și aur) aflate la domiciliul reclamantei, întrucât s-a considerat că aceste bunuri provin din comiterea de către soțul reclamantei a unor infracțiuni de trafic de persoane. În aceste condiții, CtEDO a constatat lipsa unei încălcări a dreptului de proprietate și a respins cererea ca vădit nefondată [24].

De asemenea, în cadrul Deciziei de inadmisibilitate pronunțate pe 15 iunie 2017 în cazul *Iordăchescu v. România*, aceeași instanță a arătat că, în ceea ce privește respectarea exigențelor impuse de art. 1 din Protocolul adițional nr. 1 la CEDO, măsura confiscării speciale dispuse cu privire la un bun imobil aparținând reclamantei, dar achiziționat cu bani de la fiul său și proveniți din comiterea de infracțiuni de trafic de persoane și proxenetism, apare ca fiind necesară pentru o bună administrare a justiției în contextul luptei împotriva traficului de persoane, întrucât urmărește un scop legitim, de interes social general, acela al prevenirii comiterii unor alte asemenea infracțiuni [25].

Mesajul transmis de către CtEDO este clar și răspicat: interesul public de a preveni comiterea infracțiunilor de trafic de persoane și proxenetism prevalează asupra dreptului de proprietate.

În cazurile confiscării bunurilor care au o proveniență licită și care au fost utilizate pentru comiterea infracțiunilor trebuie de verificat dacă există un raport de proporționalitate între ingerința în dreptul fundamental și realizarea scopului urmărit. În particular, este necesar de stabilit dacă există un echilibru corect între „privarea” de dreptul de proprietate și imperativul prevenirii și combaterii infracțiunilor de trafic de persoane și proxenetism. Pentru rezolvarea acestui „conflict”, trebuie comparate (i) importanța socială a evitării lezării dreptului persoanei și (ii) importanța socială a beneficiului câștigat prin îndeplinirea scopului legitim [26, p. 350] urmărit de către stat.

În acest sens, vom face apel, din nou, la jurisprudența CtEDO. Este vorba de cazul *Tas v. Belgia*, în care a fost confiscat un hotel folosit la traficul de persoane. Reclamantul s-a plâns în fața CtEDO că, prin confiscarea bunului imobil, deținut în mod legal, i-a fost încălcat dreptul de proprietate. CtEDO și-a început analiza

prin a reaminti că statele membre ale CEDO se bucură de o marjă de apreciere în vederea „utilizării proprietății conform interesului general”, în special în contextul unei politici care vizează combaterea activităților infracționale. CtEDO a constatat că ingerința în dreptul reclamantului la respectarea bunurilor nu a fost disproporționată în raport cu scopul legitim urmărit, *i.e.*, conform interesului general, pentru a combate traficul de persoane. În consecință, CtEDO a declarat cererea inadmisibilă ca fiind vădit nefondată [27]. În acest caz, s-a reținut că acel hotel era utilizat preponderent pentru traficul de persoane. Dacă făptuitorul ar fi fost utilizată doar o cameră din acel hotel pentru comiterea traficului de persoane, atunci confiscarea bunului în întregime ar fi părut nejustificată.

Indubitabil, traficul de persoane amenință demnitatea umană și libertățile fundamentale ale victimelor și nu poate fi considerat compatibil într-o societate democratică și cu valorile protejate de CEDO [28].

Așadar, punând în balanță, pe de o parte, dreptul de proprietate, iar, pe de altă parte, imperativul prevenirii și combaterii infracțiunilor de trafic de persoane și proxenetism, de regulă, primul trebuie să cedeze în fața celui din urmă. Totodată, pentru dispunerea confiscării unui bun acesta trebuie să aibă o contribuție determinată la comiterea infracțiunii.

Note explicative:

Nota 1: Articolul 165 alin. (1) din Codul penal stabilește răspunderea pentru recrutarea, transportarea, transferul, adăpostirea sau primirea unei persoane adulte, cu sau fără consimțământul acesteia, în scopul exploatării sexuale comerciale sau necomerciale, al exploatării prin muncă sau servicii forțate, al practicării cerșetoriei, al însușirii ajutoarelor, indemnizațiilor sau prestațiilor sociale, al folosirii ilegale în testări sau experimente medicale ori științifice, al exploatării în sclavie sau în condiții similare sclaviei, al folosirii în conflicte armate ori în activități criminale, al prelevării organelor, țesuturilor și/sau celulelor umane, precum și al folosirii femeii în calitate de mamă-surogat ori în scop de reproducere, săvârșită prin: a) aplicarea violenței nepericuloase pentru viața sau sănătatea persoanei ori cu amenințarea aplicării violenței; b) răpire; c) sustragerea, tănuirea, degradarea sau distrugerea documentelor; d) ținerea în servitute, în scopul întoarcerii unei datorii; e) amenințare cu divulgarea informațiilor confidențiale familiei victimei sau altor persoane fizice sau juridice; f) înșelăciune; g) abuz de poziție de vulnerabilitate sau abuz de putere, dare ori primire a unor plăți sau beneficii pentru a obține consimțământul unei persoane care deține controlul asupra altei persoane. Această conduită ilicită se pedepsește cu închisoare de la 6 la 12 ani, cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de la 2 la 5 ani, iar persoana juridică se pedepsește cu amendă în mărime de la 4000 la 6000 de

unități convenționale, cu privarea de dreptul de a desfășura o anumită activitate, sau cu lichidarea persoanei juridice.

Nota2: Potrivit art. 206 alin. (1) din Codul penal, recrutarea, transportarea, transferul, adăpostirea sau primirea unui copil, precum și darea sau primirea unor plăți ori beneficii pentru obținerea consimțământului unei persoane care deține controlul asupra copilului, în scopul: a) exploatării sexuale comerciale sau necomerciale; b) exploatării prin muncă sau servicii forțate; b¹) practicării cerșetoriei sau în alte scopuri josnice; b²) însușirii ajutoarelor, indemnizațiilor sau prestațiilor sociale; b³) folosirii ilegale în testări sau experimente medicale ori științifice; c) exploatării în sclavie sau în condiții similare sclaviei; d) folosirii în conflicte armate; e) folosirii în activitate criminală; f) prelevării organelor, țesuturilor și/sau celulelor umane; h) vânzării sau cumpărării, i) folosirii în calitate de mamă-surogat ori în scop de reproducere; j) adopției ilegale, se pedepsește cu închisoare de la 10 la 12 ani, cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de la 2 la 5 ani, iar persoana juridică se pedepsește cu amendă în mărime de la 4000 la 6000 de unități convenționale, cu privarea de dreptul de a desfășura o anumită activitate, sau cu lichidarea persoanei juridice.

Nota 3: Conform art. 220 alin. (1) din Codul penal, proxenetismul constă în îndemnul sau determinarea la prostituție ori înlesnirea practicării prostituției, ori tragerea de foloase de pe urma practicării prostituției de către o altă persoană, dacă fapta nu întrunește elementele traficului de ființe umane. Aceasta infracțiune se pedepsește, în baza art. 220 alin. (1) din Codul penal, cu amendă în mărime de la 650 la 1350 de unități convenționale sau cu închisoare de la 2 la 5 ani. Co-relativ, potrivit art. 89 alin.(1) din Codul contravențional, practicarea prostituției se sancționează cu amendă de la 24 la 36 de unități convenționale sau cu muncă neremunerată în folosul comunității de la 20 la 40 de ore. Conform alin. (2) al aceluiași articol, persoana angajată în prostituție contrar voinței sale este degrevată de răspundere contravențională.

Nota 4: Potrivit art. 54 alin. (2) din Constituție, sunt considerate scopuri legitime: protecția securității naționale, asigurarea integrității teritoriale, bunăstării economice a țării, ordinii publice, prevenirea tulburărilor în masă și a infracțiunilor, protejării drepturilor, libertăților și demnității altor persoane, împiedicarea divulgării informațiilor confidențiale sau garantării autorității și imparțialității justiției.

Nota 5: În cazul *Godorog*, instanțele de judecată au respins solicitarea procurorului privind confiscarea unui automobil, argumentând că acuzatorului de stat nu a prezentat probe care ar confirma că acest bun a servit la comiterea infracțiunii de proxenetism sau că ar fi a fost procurat din mijloace bănești rezultate din comiterea infracțiunii*. În acest sens, observăm că s-a dat eficiență principiului *actori incumbit probatio* (sarcina probei revine aceluia care acuză).

* Decizia Curții de Apel Chișinău din 13 februarie 2018. Dosarul nr. 1a-2003/17. Disponibil: <https://bit.ly/36jq6Wi>; Decizia Curții Supreme de Justiție din 17 octombrie 2018. Dosarul nr. 1ra-1208/2018. Disponibil: <https://bit.ly/2BQ6lYc>

Referințe bibliografice:

1. Hotărârea Curții Constituționale a Republicii Moldova nr. 21 din 20 octombrie 2011 privind interpretarea articolului 46 alin. (3) din Constituție (Sesizarea nr. 17b/2011), § 45. Disponibil: <https://bit.ly/2o7AKgS>
2. ECtHR, Case of *G.I.E.M. S.r.l. and Others v. Italy* [GC], Applications nos. 1828/06 and 2 others, Judgment of 28 June 2018, § 290. Disponibil: <https://goo.gl/eir9Ww>
3. CEDH, Affaire *Plechkov c. Roumanie*. Requête no. 1660/03, Arrêt du 16 septembre 2014, § 87-90. Disponibil: <https://goo.gl/wz91dd>
4. Sentința Judecătorei Chișinău (sediul Ciocana) din 23 noiembrie 2017. Dosarul nr. 1-509/2017. Disponibil: <https://bit.ly/32SD378>
5. Sentința Judecătorei Chișinău (sediul Centru) din 16 mai 2017. Dosarul nr. 1-767/17. Disponibil: <https://bit.ly/2Pz4T4H>
6. Decizia Curții de Apel Chișinău din 23 ianuarie 2018. Dosarul nr. 1a-1988/17. Disponibil: <https://bit.ly/2PviedZ>
7. Decizia Curții Supreme de Justiție din 11 iulie 2018. Dosarul nr. 1ra-871/18. Disponibil: <https://bit.ly/36kgDht>
8. Brînza S. *Reflecții cu privire la necesitatea definirii legislative a noțiunii de prostituție*. În: Revista Națională de Drept, 2015, nr. 8, p. 2-9.
9. Sentința Judecătorei Chișinău (sediul Ciocana) din 23 noiembrie 2017. Dosarul nr. 1-509/2017. Disponibil: <https://bit.ly/32SD378>
10. Sentința Judecătorei Chișinău (sediul Centru) din 29 septembrie 2017. Dosarul nr. 1-771/2017. Disponibil: <https://bit.ly/2BUESVa>
11. Sentința Judecătorei Chișinău (sediul Ciocana) din 23 noiembrie 2017. Dosarul nr. 1-509/2017. Disponibil: <https://bit.ly/32SD378>
12. Decizia Curții Supreme de Justiție din 26 ianuarie 2016. Dosarul nr. 1ra-80/2016. Disponibil: <https://bit.ly/32XaCoI>
13. Decizia Curții de Apel Chișinău din 22 februarie 2018. Dosarul nr. 1a-1648/17. Disponibil: <https://bit.ly/3496thB>
14. Decizia Curții Supreme de Justiție din 20 iunie 2018. Dosarul nr. 1ra-1171/18. Disponibil: <https://bit.ly/2pe3d5U>
15. CEDH, Affaire *Yildirim c. Italie*, Requête no. 38602/02, Décision du 10 avril 2003. Disponibil: <https://goo.gl/o5nKiz>

16. Sentința Judecătorei Chișinău (sediul Buiucani) din 28 aprilie 2017. Dosarul nr. 1-23/2017. Disponibil: <https://bit.ly/333gNrk>
17. Decizia Curții de Apel Chișinău din 6 februarie 2017. Dosarul nr. 1a-1112/17. Disponibil: <https://bit.ly/2WvbQ8f>
18. Decizia Curții Supreme de Justiție din 23 ianuarie 2019. Dosarul nr. 1ra-172/2019. Disponibil: <https://bit.ly/2C0qKdi>
19. Sentința Judecătorei Chișinău (sediul Centru) din 16 mai 2017. Dosarul nr. 1-767/17. Disponibil: <https://bit.ly/2Pz4T4H>
20. Decizia Curții de Apel Chișinău din 12 decembrie 2017. Dosarul nr. 1a-768/17. Disponibil: <https://bit.ly/2Wr0Ska>
21. Decizia Curții Supreme de Justiție din 29 mai 2018. Dosarul nr. 1ra-813/2018. Disponibil: <https://bit.ly/36n1GLx>
22. Decizia Curții Constituționale nr.36 din 19.04.2018 de inadmisibilitate a sesizărilor nr. 173g/2017 și nr. 37g/2018 privind excepția de neconstituționalitate a articolului 220 din Codul penal și a articolului 89 din Codul contravențional (proxenetismul și practicarea prostituției), § 37. Disponibil: <https://bit.ly/2Nwy0mk>
23. *Ibidem.*
24. CEDH, *Affaire Radu c. Roumanie*, Requête no. 23850/04, Décision du 23 juin 2009. Disponibil: <https://bit.ly/2pxzVzd>
25. CEDH, *Affaire Iordăchescu c. Roumanie*, Requête no. 32889/09, Décision du 23 mai 2017. Disponibil: <https://bit.ly/34iYXRc>
26. Barak A. *Proportionality Constitutional Rights and their Limitations*. New York: Cambridge University Press, 2012.
27. CEDH, *Affaire Tas c. Belgique*, Requête no. 44614/06, Décision du 12 mai 2009. Disponibil: <https://bit.ly/2pk9rRP>
28. ECHR, *Case of Rantsev v. Cyprus and Russia*, Application no. 25965/04, Judgment of 7 January 2010, § 282. Disponibil: <https://bit.ly/334dtML>